

יחד - מעצבים מציאות

מועצת הגליל

GALILEE COUNCIL مجلس الجليل

"עת גליל"

קווי יסוד לממשלת ישראל לפיתוח הגליל

תש"ף 2020

'מועצת הגליל'

'מועצת הגליל' קמה מתוך צורך להביא לידי ביטוי אזרחי את עוצמתו של חבל הארץ הצפוני של מדינת ישראל ולמנף את תרומתו לפיתוח כלכלתה והתפתחותה של מדינת ישראל, זאת באמצעות הקמת מועצה על אזורית המייצגת את צרכי 95 הרשויות שבגליל וקידום הקמתם של מנועי הצמיחה החיוניים להתפתחות האזור כולו.

הנהלת המועצה מורכבת מחמשת ראשי אשכולות הצפון ומשלושת ראשי פורום יישובי המיעוטים. מליאת המועצה כוללת ראשי רשויות, מנהיגים ושותפים מכלל המגזרים, ברמה הארצית והלאומית. מטרת המועצה היא קידום ופיתוח הגליל להיותו חבל ארץ איכותי ומזמין לכלל האוכלוסיות בישראל ובייחוד לאוכלוסיות צעירות ולבנים ממשיכים.

סיסמת המועצה היא **"יחד- מעצבים מציאות"**. מילים אלו מבטאות את האמונה כי איחוד המנהיגות יוביל למגמת פיתוח יציבה ובת קיימא. היום יותר מתמיד קיים רצון בגליל לחיבור בין חלקי הגליל האנושיים והגאוגרפיים.

המדד להצלחת חבל ארץ מתבטא ברצונם של תושביו להמשיך ולגור בו ויותר מכך, לתושבים אחרים- להעתיק את מגוריהם אליו, לפיכך המדד להצלחת פעילות המועצה שנקבע לעשר שנים הקרובות הוא צמיחה דמוגרפית עקבית בת 2% לפחות בשנה - בכלל היישובים ובחירה של הדור הבא לגור בגליל.

תכנית 'עת גליל'

בשנים האחרונות פעלה ממשלת ישראל לפיתוח הגליל ולשיפור איכות החיים של תושביו לשם הפיכתו לאבן שואבת לאוכלוסיית ישראל כולה. צעדים מעשיים ברוכים ננקטו על ידי הממשלות הקודמות. מיזמי תחבורה גדולים הצליחו לקצר את משך הנסיעה למרכז, הטבות מס עודדו חברות ומשקיעים, תוכניות חדשנות ומצוינות הושקו ואילו, לצד החלטות ממשלה ייעודיות דוגמת **922** לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים, **1480** להעצמת יישובי הבדואים והחלטה מס' **2262** "לפיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה" הצליחו לקדם באזור תחומים ניכרים. לצד התוכניות הממשלתיות, נהגו וקודמו תוכניות פרטיות ועסקיות רבות.

למרות האמור, צמיחתן הדמוגרפית של רוב הערים בגליל נמוכה מאוד, כ 50% מהיישובים באזור מדורגים במדד הסוציו-אקונומי 1-3, רמת שירותי הבריאות נמוכה ביחס למרכז הארץ, למרות השיפור במצב התעסוקה הרי ששיעור האבטלה בגליל גבוה, תוחלת החיים בגליל נמוכה יותר מאשר ביתר חלקי הארץ ושיעורי הפשיעה בגליל הם מהגבוהים בארץ.

נתונים אלו מלמדים כי יש צורך בתוכנית פיתוח **רב תחומית, ארוכת טווח**, להעצמת נכסי הגליל לצד השלמת הפערים הנדרשים.

תוכנית "עת גליל" גובשה בחודשים האחרונים בדיאלוג מול משרדי הממשלה על ידי מנכ"ל האשכולות, מזכירות מועצת הגליל וצוות מקצועי שליווה את התהליך תוך מיפוי הצרכים בשטח, כמו גם את מאפייני התוכניות קיימות והחלטות הממשלה שהתקבלו לאורך השנים.

ייחודה של התוכנית הוא היותה מרכזת את התנאים הנדרשים ליצירת צמיחה דמוגרפית מכלל התוכניות הקיימות והיא מהווה תשתית להחלטות ממשלה ייעודיות בכל אחד מן התחומים.

מנגנון הפיתוח העל אזורי:

"עת גליל" מכוונית את פעולותיה של ממשלת ישראל לפיתוח הגליל ושל כלל הגופים הנוספים הפועלים

במרחב אל המנגנון הקיים בשטח וכולל ארבעה רבדים העובדים בתיאום:

- א. הרשויות המקומיות: מהוות את גופי הביצוע המרכזיים ומעלות את צרכי הפיתוח האזוריים לאשכול ולרשות לפיתוח הגליל.
- ב. האשכולות: חמשת אשכולות הרשויות בגליל מהווים את המבנה הארגוני הבסיסי שמהווה מוקד לקידום תהליכים איכותיים בהקשרי הפיתוח האזורי.
- ג. מועצת הגליל: גוף לא ממשלתי שייצג את תושבי האזור אל מול ממשלת ישראל תוך קידום הצרכים ומנועי הצמיחה העל-אזוריים. דרכי הפעולה של המועצה כוללות תהליכי שיתוף ציבור אשר מדגישות את הצרכים בהווה ומחברות בין המגזרים השונים.
- ד. הרשות לפיתוח הגליל: הינה רשות ממשלתית אשר תפקידיה העיקריים הם פעולות לפיתוח הכלכלי, החברתי והמדעי-טכנולוגי של הגליל, תיאום בין משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות ויזום פעולות ליישובו של הגליל.

הנחות העבודה בכל תכנית לפיתוח הגליל:

1. יש צורך בתיאום של משרד ראש הממשלה בין תכניות הממשלה השונות שנכתבו לפיתוח הגליל וגיבושן של תוכניות פיתוח ממשלתיות חדשות יתואמו עם מועצת הגליל והאשכולות.
2. גופי הביצוע בגליל למימוש תקציבי הפיתוח יהיו הרשויות המקומיות, האשכולות והרשות לפיתוח הגליל ולא תוקם מנהלת ייעודית.
3. תקציבים ייעודיים לפיתוח הגליל יהיו מתקציב תוספתי ("חי").
4. בכל תוכניות העידוד הממשלתיות יש להפחית למינימום את אחוז ההשתתפות הרשותי (מאצי'נג).
5. פעילות האשכולות ומועצת הגליל לתקצב בצורה ייעודית בתוכנית רב שנתית בכדי להבטיח יציבות.

"עת גליל" מתייחסת לתשעה נושאי פיתוח אשר זהו על ידי אנשי המקצוע כחיוניים לקיום "קפיצת מדרגה אזורית" מאחר שהם משפיעים זה על זה.

להלן קווי היסוד של תוכנית "עת גליל" אשר המוצעה תקדם במהלך מושב הכנסת ה - 23. תשעת מוקדי הפיתוח החיוניים ל"קפיצת המדרגה":

1 פיתוח כלכלי

העתקת מרכזי השיקום והאחזקה של צה"ל לגליל, הקמת שדה תעופה בינלאומי משלים, יצירת מקומות תעסוקה איכותיים והעצמת תהליכי הפריין בעבודה.

2 פיתוח התיירות ונכסי הטבע

פיתוח ענף התיירות בגליל כמנוע צמיחה כלכלי למדינת ישראל.

3 חקלאות

קידום החקלאות המתקדמת להיותה מקור עוצמה ערכי, התיישבותי וכלכלי למדינת ישראל.

4 חינוך והשכלה גבוהה

הקמת אוניברסיטה בגליל והפיכת הגליל כמוקד למצוינות חינוכית.

5 שדרוג מערך הבריאות

השוואת שירותי הבריאות לממוצע הארצי.

6 קהילה

העצמת הקהילות והמנהיגות המקומית, פיתוח מרכזי תרבות וספורט ומצוינות בקליטת עלייה.

7 דיור והתיישבות

הגדלת היצע הדיור בתמהילים שונים ויצירת כדאיות מובהקת למגורים בגליל.

8 תחבורה

שיפור שירותי התחבורה הפנים אזורית והנגשת איזורי הצפון המרוחקים.

9 ביטחון

יישום תוכנית "מגן הצפון" וקביעת תוכנית לאומית לצמצום תופעות האלימות והפליטים בגליל.

1

פיתוח כלכלי

המטרה:

יצירת מקומות תעסוקה איכותיים והעצמת תהליכי הפריון בעבודה.

היעד:

הגדלת השכר הממוצע ביחס למרכז הארץ, הגדלת ההכנסה הפנויה למשפחה ושינוי מגמת ההגירה השלילית מהגליל ומשיכת אוכלוסייה חזקה.

קווי היסוד לממשלה בנושא הפיתוח הכלכלי:

הקמת והעתקת תשתיות

1. העתקת מרכזי השיקום והאחזקה של צה"ל ממחנות תל השומר, צריפין וחיפה אל ציפורית ומפקדת קצין רפואה ראשי למחוז הצפון.
2. הקמת שדה תעופה בינלאומי בצפון - משלים לנתב"ג ובחינת הקמת שדה תעופה משלים נוסף במחניים.
3. הגדרת תשתית תקשורת מהירה (סיבים אופטיים) כאמצעי חיוני לפיתוח הגליל בעדיפות לאומית.
4. תשתית הגז הטבעי: תקצוב תחנות הפחתת לחץ ופריסת קווים למרכזי תעשייה קיימים ומתוכננים, ללא תלות בחתימת לקוחות קצה.
5. תקשורת: עידוד פיתוח והעתקת תעשיית התקשורת לגליל, כמוקד תעסוקה ומשיכה לאוכלוסייה חזקה באמצעות הקמת מתקנים, מענקי הקמה וסבסוד שכר, הטבות והקלות והתאמת הרגולציה.

צעדים נוספים לפיתוח כלכלי

6. גיבוש תוכנית להגדלת הפריון בתעשייה ופיתוח התעשייה המסורתית למתקדמת וחדשנית (4.0).
7. תקצוב תוכניות ייעודיות לקידום האוכלוסייה החרדית והערבית בגליל כקהילות יצרניות.
8. גיבוש חבילת הקלות רגולטיביות לתמיכה ומתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים, קיימים וחדשים והקמת מערך באשכולות להפחתת רגולציה בתעשייה - "One Stop Shop".
9. גיבוש חבילת תמריצים ועידוד עבור העתקת תעשיות לגליל בדגש על עתירות ידע.

2

פיתוח התיירות ונכסי הטבע

המטרה:

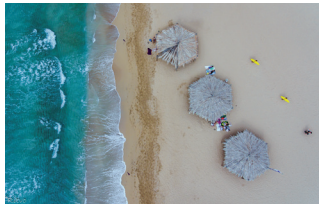
פיתוח ענף התיירות בגליל כמנוע צמיחה כלכלי למדינת ישראל.

היעד:

הכפלת כמות התיירים בתיירות חוץ ובתיירות פנים בתוך 5 שנים.

קווי יסוד לממשלה בנושא התיירות:

1. בניית תוכנית אב לתיירות בגליל המתייחסת לכלל נכסי הטבע, הנוף ולתיירות חקלאית, רפואית ודתית.
2. הקמת קרן התחדשות ועידוד להקמה והרחבה של מלונות, אטרקציות ומיזמי תיירות.
3. בניית אגף תיירות באשכולות: ריכוז תוכניות ורגולציה.
4. בניית תוכנית פיתוח ממשלתית לאתרים מרכזיים בגליל.
5. הקמת פלטפורמה דיגיטלית אחידה למוצר הגלילי והשקעה מסיבית במיתוג ובשיווק פנים וחו"ל.

3

קידום החקלאות ופיתוח המרחב הכפרי

המטרה:

קידום החקלאות המתקדמת להיותה מקור עוצמה ערכי, התיישבותי וכלכלי למדינת ישראל.

היעד:

שינוי במגמת ההיחלשות של ענף החקלאות בצפון והפיכתו לענף חזק, מכניס ומוערך.

קווי היסוד לממשלה בנושא החקלאות:

1. בניית תוכנית אב למיפוי, ניהול והגדרת שטחי החקלאות במחוז הצפון לשנים הבאות.
2. הקמת קרנות ייעודיות לעידוד יזמות הביו-טק והאגרו-טק בדגש על קריית שמונה וצמח.
3. תמיכה בהקמת מרכזי חדשנות חקלאית (אגרוטק) בגליל.
4. יצירת תוכנית לאומית לליווי חקלאים לניהול המשקים להיותם רווחיים ומתקדמים.
5. יצירת תוכנית לקידום החינוך החקלאי וליצירת דור ההמשך.
6. יצירת תוכנית לטיפול בפשיעה החקלאית בגליל.
7. הבטחת אספקת המים במחיר משתלם לחקלאות.
8. יצירת תוכנית לעידוד צעירים וחילים משוחררים לעבודה מועדפת בחקלאות.
9. קידום ועידוד צרכנות של תוצרת חקלאית מקומית.

4

חינוך והשכלה גבוהה

המטרה:

הפיכת הגליל כמוקד למצוינות חינוכית.

היעד:

הקמת אוניברסיטה בגליל וצמצום הפערים בחינוך אל מול מרכז הארץ.

קווי היסוד לממשלה בנושא החינוך וההשכלה הגבוהה:

1. מימוש החלטת הממשלה 3785 להקמת אוניברסיטה בגליל.
2. הגדלת תקציב המכללות האקדמיות במחוז צפון בנושאי מכסות ומחקר ופיתוח.
3. תקצוב פעילות אשכולית למצוינות לימודית כדוגמת גליליום.
4. גיבוש תוכנית חינוכית המקדמת מוביליות חברתית: תקצוב דיפרנציאלי לכלל המוסדות. תגמול צוותי הוראה ומנהלים והענקת סל שירותים ייעוציים ובריאותיים.
5. תגבור החינוך הבלתי פורמלי בגליל: הרחבת תכניות העשרה אחרי בית הספר. מינוי מתכלל אשכולי ללימוד והקנייה של מיומנויות המאה ה-21 במוסדות החינוכיים והקהילתיים.
6. קידום תוכניות ליצירת גשר שפה ותרבות בין האוכלוסיות בגליל בדגש על האוכלוסיות ערביות וחרדית.
7. חינוך טכנולוגי: תמיכה במגמות וביוזמות חינוכיות לפיתוח כלכלי בבתי הספר היסודיים והעל יסודיים והתאמתם לשינוי בשוק התעסוקה העולמי, הארצי והאזורי.
8. קביעת תוכנית חומש להשלמת פערי כיתות הלימוד החסרות בצפון בתקצוב נפרד ובלתי תלוי.

5

שדרוג מערך הבריאות

המטרה:

השוואת שירותי הבריאות לממוצע הארצי.

היעד:

יישום חוק שוויון בבריאות והנגשת שירותים חיוניים לאבחון והצלת חיים.

קווי היסוד לממשלה בנושא הבריאות:

1. שדרוג בתי החולים הממשלתיים ומימוש החלטת הממשלה להקמת המרכז השיקומי במרכז הרפואי פדה- פוריה.
2. בניית תוכנית למתן מענה מרחבי איכותי לשירותים רפואיים מצילי חיים.
3. גיבוש תוכנית הנגשה ובניה של מרפאות קהילתיות, כולל רפואת מומחים, טיפולים לישובים מרוחקים ותקצוב הולם ומותאם לייחודיות הפיזור הגיאוגרפי והחברתי.
4. הובלה ממשלתית למתן מענה אחוד לרפואה בקהילה- כל אזרח יוכל לקבל שירות בכל קופת חולים.
5. תקצוב תוכנית ייעודית לתחום הרפואה המונעת ואורח חיים בריא לאוכלוסיית הגליל עם דגש מיוחד לחברה הערבית.
6. חידוש וחיזוק התוכניות לעידוד מעבר רופאים מומחים לגליל.
7. עידוד תיעודף של בני ובנות הגליל להשתלב בתוכניות ולימודי רפואה בגליל.
8. קביעת הגליל כפילוט לאומי בנושא טיפול רפואי מרחוק - עידוד טכנולוגיה מתקדמת כמענה למחסור בכוח אדם ותשתיות, וביסוס הצפון כמוביל בעולם לנושא חדשנות בטכנולוגיה רפואית.
9. בחינת הקמת מרכז רפואי באזור סח'נין-בית הכרם.

6

קהילה

המטרה:

העצמת הקהילות והמנהיגות המקומית, פיתוח מרכזי תרבות וספורט, ומצוינות בקליטת עלייה.

היעד:

חיזוק תחושת השייכות והזהות המקומית.

קווי היסוד לממשלה בנושא הקהילה:

1. הקמת אגף "חברה וקהילה" בכל אשכול למתן מענה מותאם לכל רשות.
2. יצירת תוכנית לעידוד עליה לגליל: מודל לקליטה מוצלחת של עולים חדשים ואבן שואבת לעלייה איכותית ומשכילה.
3. יצירת תוכנית ייעודית לליווי והעצמת קהילות מיעוטים.
4. השקעה בהקמת תשתיות איכותיות לתרבות וספורט בחלוקה אזורית.
5. תקצוב פעילות אזורית לעידוד שיתופי הפעולה בתחומי התרבות והספורט.
6. הקמת קרנות לעידוד יוצרים בתחומי הקולנוע והמוזיקה בגליל.
7. תקצוב דיפרנציאלי של השירותים החברתיים.

7

דיור והתיישבות

המטרה:

הגדלת היצע הדיור בתמהילים שונים והשגת צמיחה דמוגרפית עקבית בכלל יישובי הגליל.

היעד:

יצירת כדאיות כלכלית מובהקת למגורים בגליל.

קווי היסוד לממשלה בנושא הדיור וההתיישבות:

1. הוזלת עלויות פיתוח התשתיות במרחבים העירוניים והשלמת הפער הקבלני לעידוד התחדשות עירונית.
2. קביעת המדד הפריפריאלי כבסיס לגובה המענקים לרשויות כתחליף למדד הסוציו-אקונומי.
3. קידום פרוייקט "הערים החכמות" בגליל: מחשוב, תאורה, GIS ומצלמות.
4. הקמת שכונות זמניות לסטודנטים בוגרים בדגש על מימוש החלטת ממשלה 2262 ומימון 400 מיליון ש"ח באחריות קק"ל.
5. מתן פטור ממכרז לשטחי תעסוקה ביישובים קהילתיים.
6. מתן עדיפות לרכישת דיור לבני מקום ביישובים כפריים.
7. הקפאת מחירי השמאות ובחינה מחדש של אופי קביעתם על מנת ליצור ודאות לרוכשים ותנאים שיווקיים מיטביים.
8. מתן הנחה משמעותית לפיתוח התשתיות ביישובים צמודי גדר.

8

תחבורה

המטרה:

הגדלה משמעותית של שירותי התחבורה הפנים אזורית, ואת נגישות תושבי הגליל למרכז.

היעד:

טיוב השירות התחבורתי הניתן לאזרח הורדת שיעור הנפגעים בתאונות דרכים קשות בגליל.

קווי היסוד לממשלה בנושא תחבורה:

1. גיבוש תוכנית להרחבת שירות התחבורה הציבורית הפנים-אזורית בין היישובים, לאזורי תעסוקה ולערים.
2. גיבוש תוכנית מיידית לטיפול בכבישים מסכני חיים.
3. גיבוש תוכנית לצמצום נפגעי תאונות הדרכים בגליל: בטיחות בדרכים ולימודי נהיגה בבתי ספר.
4. קביעת לו"ז ברור ומהיר לבניית מסילת הרכבת המזרחית לטבריה ולקריית שמונה.
5. קביעת לו"ז ברור ומהיר להשלמת הסלילה במקטע הצפוני של כביש 6 עד כברי.

9

ביטחון

המטרה:

העלאת רמת המוכנות לחירום וצמצום תופעות האלימות והפלילים.

היעד:

צמצום פערי המיגון באופן משמעותי וירידה בשיעורי הפשיעה ברשויות המקומיות.

קווי היסוד לממשלה בנושא הביטחון:

1. מוכנות לחירום: מימוש החלטת הממשלה לתוכנית "מגן הצפון".
2. גיבוש תוכנית ביטחון אישי לגליל הכוללת:
 - אכיפה ושיטור בשגרה: השלמת התקינה הנדרשת בתחנות המשטרה ובמספר השוטרים וחיזוק ערוץ ההתנדבות למשטרה.
 - מלחמה ישירה בפשע: מאבק במשפחות הפשע, אכיפה כלכלית, מבצעי איסוף נשק במודלים מוכרים כאפקטיביים בעולם.
 - הקמת יחידת ביטחון, אכיפה ופיקוח בכל אשכול שתאגד את הנושא במוקד איזורי.
 - בניית חוסן חברתי יישובי: מימוש תוכניות חינוכיות, הכשרות הורים בתוכנית מערכתית של "כפר ללא אלימות" בפעולה בשיתוף המשרד לבט"פ והרשויות המקומיות.
 - הנגשת שירותי הממשלה לחברה הערבית, כמפתח להגברת השירות ואיכות החיים לאזרח ולהפחתת האיבה למוסדות המדינה.

בברכה,

משה קונינסקי

יו"ר אשכול בית הכרם

אלי ברדה

יו"ר אשכול גליל ועמקים

יורם קרין

יו"ר אשכול כנרת עמקים

בני בן מובחר

יו"ר אשכול גליל מזרחי

ד"ר ספואת אבו ריא

סגן יו"ר הרשויות הערביות

ג'בר חמוד

יו"ר פורום הרשויות הדרוזיות - צ'רקסיות

עאהד רחאל

יו"ר פורום הרשויות הבדואיות

גולן ואך (אל"מ במיל')

מנכ"ל

שמעון לנקרי

יו"ר אשכול גליל מערבי ויו"ר מועצת הגליל

שותפים בגיבוש התכנית:

אשכול כנרת עמקים - אלי מאירי, מנכ"ל
אשכול בית הכרם - רונית עובדיה, מנכ"לית
אשכול גליל מזרחי - נורית צור רבינו, מנכ"לית
אשכול גליל מערבי - יעל רון, מנכ"לית
אשכול גליל ועמקים - דוד אריאלי, מנכ"ל
הרשות לפיתוח הגליל - חיים שולמן, סמנכ"ל
"רוח הגליל" - נועה אייל, מנכ"לית
"אוצרות הגליל" - נדב ארבל, מנהל
עתודות צפון - מיכל רייקין, מנכ"לית ועינת בן נון
"ישראל צומחת" - מיכל שלם, מנכ"לית
"שדמות", מכללת אורנים - בת עמי זיידל, מנכ"לית
סגן ראש המועצה האזורית הגליל התחתון - אופיר שיק
יעץ אסטרטגי - יונתן ויינברג
יעץ אסטרטגי - עידן לברן
יעץ אסטרטגי - אורי גינוסר
רשות החירום הלאומית - (אל"מ, מיל') פאריד סאבק
פיקוד העורף - סא"ל פארס והיב
מנהל בית החולים בנצרת - ד"ר פהד חכים
מנהלת בית החולים העמק בעפולה (לשעבר) - פרופ' אורנה בלונדהיים
החטיבה להתיישבות - עמית נצר
יוסי אקרמן - מייסד שותף ב"Open valley"
נטעלי שם טוב - אשת תקשורת
מוסד שמואל נאמן בטכניון - ד"ר גלעד פורטונה
קרן קיימת לישראל - דורון בוחבוט
"הגיע זמן גליל"
"המכון לחקר הגליל", מכללת גליל מערבי
"לב בגליל" - נהורה עמר, אדווה שמיר וצופיה מרצבך

צילום: דורית ריטבו ובעז זיידל

ליצירת קשר:
levbagalil2@gmail.com

